

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 6 —
GLAVNO ZASTOPSTVO na oglaševanje in krajevne št. in izdajstva
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

TELEFON: 22-23, 23-24, 23-25, 23-26 in 23-27 —
Računi pri poštni dolžnostni zvezi
Ljubljana št. 10-301

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Letalsko delovanje

Lea so ponovno prestregli sovražne skupine — štiri
stražna letala sestreljena v bojih, neko peto pa uničeno
po obrambnem tapništvu

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil
je četrta 1. julija naslednje 1132. vojno
poročilo.

Sedmo letalstvo je napadlo mestna in
področna središča na Siciliji in Sardiniji.
Toda škoda in žrtev so bile povprečne.
Palermo, kjer je bilo zadetih množičnih
zgradb, med njimi Kr. univerze in ena bolnišnica. Tudi v Cagliari
nastale ruševine in požari v osrednjem
mestnem predelu.

Sedmi oddelki, ki so se ponovno za-
pletili v boje z našimi lovci, so izgubili
v bojih letala. Nadaljevala letala so uničila
prijateljsko topništvo v Trapaniju.
Eno je letalo se z operacij tega dne-
va ni vrnilo.

Letalski napadi, ki jih omenja uradno
poročilo, povzročili naslednje došle:

ugotovljene žrtve: 3 mrtve in 2 ranjene
v Sciaci (Agrigento) ter 5 mrtvih in 18
ranjenih med bolniki bolnišnice v Paler-
mu.

Zgrešena taktika

Sanghaj, 1. jul. s. V članku pod naslovom
»Italija je močna« piše Hsing Cung K'ipao
med drugim, da so Angličani in Američani v
zmožni nadi, da bi Italijo pripravili do skle-
nitve ločenega miru. Vrgli na lepa zgodovinska
italijanska mesta, razen toče bomb
tudi najbolj smešne in neumnosti laži. Ta
taktika je ključna propadla in ni imela
drugačnega uspeha, kakor da je še bolj raz-
dražila Italijane, ki so na nedvoumno na-
čin izrazili svojo nezmožljivo voljo, da na-
daljujejo borbo do zmage.

Moralno ozračje v Italiji

Švicarski list o nezmožljivem duhu italijanskega naroda

Lausanne, 1. jul. s. »Gazete de Lausanne«
objavlja članek svojega rimskega poročeval-
ca Pavla Gentizona pod naslovom
»Moralno ozračje v Italiji«. Pisec najprej
ugotavlja, da doživlja Italija eno izmed
svojih največjih preizkušenj zgodovine,
nakar piše, da je treba predvsem poudari-
ti, da je navzlic kočljivosti trenutka in
silovitosti bombardiranja mir vendarle
splošen in da narod sprejema položaj brez
motenj in brez nerazumevanja. Psihologija ita-
lijanskega naroda, ki jo označuje moška
odločnost nasproti vsem težavam, s kateri-
mi se je moral boriti v preteklih stoletjih,
je odločilnega pomena v tem pojavu.
Od konca rimskega imperija dalje se nad
polotok prihajale vedno znova nesreče,
tako da se je Italija privadila neke borbe
proti prirodnim nesrečam, temveč tudi
proti nasprotovanju ljudi. In ta navada je
italijanskemu narodu v raznih prilikah
dajala enostavno, prirojeno in spontano
odporno moč.

To izkušnjo je italijanski narod prešal
že v dobi sankcij, toda danes je ta preiz-
kušnja podeseterjena, vendar ni opaziti
nobene slabosti v duhu naroda. To seveda
ne pomeni, da se tu in tam v množici ne
naleti na kakega zmedenega in neavno-
večenega duha, toda kdor bi po tem sklepal
v sedanjih okoliščinah na kako protifašistično
gibanje, bi bil v veliki zmoti. Nobena politična
sprememba ni mogoča. Fašizem je in ostane temelj vsega. V tre-
nutku, ko se od zunaj pojavlja nevarnost,
ne misli prav nobena politična struja, pa
naj bo kakršna koli, niti od daleč na to.

da bi zrahljala režim, ki je postal ogo-
dne države same.

Skratka, nadaljuje poročevalec, Italijo
preveča danes hladno razumevanje polo-
žaja, predvsem pa nagnostko zaupanje v
usodo države, zaupanje naroda, ki je v
najhujših okoliščinah vselej prešal vse
preizkušnje in nikdar izgubil izpred oči
dejstva, da se siehni vihar slej ali prej
poleže. V tem je moč razumevanja, moč
sprejemanja dogodkov in moč obstoja, ki
izhajajo iz duševnega in fizičnega zna-
čaja Italije in ki onemogočajo sieherno
sovražno propagando in izključujejo sle-
herni paniko.

Takšno so razlogi zaupanja, ki danes
drže Italijo po koncu.

Predvsem je to prepričanje, da če je
Italija mogla vzdržati v okoliščinah, ki jih
vsi poznamo, v treh letih vojne, lahko še
nadalje vzdrži. Njena vojska je še vedno
močna in trdna in njena morala nedotak-
njena. Nadalje je treba upoštevati globo-
ko zavest, da Italija ni v dekadenci. Nje-
ne sile so žive in nedotaknjene in te sile
ji bodo omogočile, da bo obvladala sle-
herni krizo in ohranila svojo zgodovinsko
kontinuiteto. Fizično zdravje naroda je
čudovito. Navzlic vojni se rojstva niso
zmanjšala. Rodovitnost plemena je eden
izmed čimteljev, ki najbolj ugodno delu-
je na odpor Italije. Ker ne primanjkuje
ljudi, ni noben odsek narodnega življenja
paraliziran. Sedanjega duševnega razpolo-
žaja Italije bi ne mogli razumeti, ako
bi ne upoštevali tega demografskega ču-
niteja.

Vladar v Livornu

Livorno, 1. jul. s. Davi je prispel v Li-
vorno Velicanstvo Kralj in Cesar, ki so ga
prejeli vse oblasti. V spremstvu prefekta
je obiskal zadete kraje, in se je zelo zani-
mal za vse nujne potrebe in dela, ki so v
teku za obnovo življenja, o katerih mu je
poročal prefekt. Po končanem obisku je
Kralj in Cesar zapustil Livorno.

Laskava ocena

Ducejeve knjige
»Govorim z Brunom«

Lizbona, 1. jul. s. Zgodovinska in lepo-
slovna mesečna revija »Occidente«, ki je
najresnejša in največja publikacija te vr-
ste na Portugalskem, objavlja oceno Du-
cejeve knjige »Govorim z Brunom«. Gin-
lija knjiga, niše revija, je čustveni in ju-
naški odraz dveh duš, Ducejeve duše in
duše njegovega sina Bruna, ki je kot
mnogo drugih izživel smrt v stalnih pre-
izkušnjah in je naposled nepričakovano
ugasnil, 30 dni po smrti Bruna je Musso-
lini želel prikazati v knjigi kratko, toda
slavno življenje svojega sina in storil je
to z veličino in čustvenostjo, s svetlim
zanosom šefa in z boleščjo očeta. Pretre-
slije in nepozabne so te Ducejeve strani.
Citajo se z naraščajočim zanimanjem in
često vzbude solze. Otroška leta, mladost,
prva udeležba v boju, nadaljeje udeležbe,
spostovanje do voditeljev, oboževanje to-
varšev in podrejenih, vse nam odkriva
v Brunu moža in vodilno moč. Usoda ni
hotela, da bi nadaljeval svojo kariero tri-
umfov in zaradi napake v hidrauličnih
ceveh letala je Bruno strmoglavil na tla
pri Pisi.

Prihod novega poslanika v Sofijo

Serija, 1. jul. s. Davi je prispel v Sofijo
novi kraljevi minister Italije Mameli. Na
postali so ga sprejeli funkcionarji bolgar-
skega protokola, ministra Nemčije in Ja-
panske ter vse osebe Kraljevega posla-
ništva z zastopniki fašističnih organizacij.
Kraljeve šole in italijanske kolonije v
Sofiji.

Zamenjava 4% devetletnih bonov

Rim, 1. jul. s. S kraljevim ukre-
tom, objavljenim v današnjem službenem listu,
da bi se poenotile obresti večletnih za-
kladnih bonov, ki so v prometu, se dopu-
šča posestnikom 4% 9letnih bonov, ki za-
padejo 15. septembra 1951-XXIX, da lah-
ko izvrše izmenjavo teh bonov v druge za-
kladne bone z nagrado, ki dajejo 5% obre-
sti. Rok zapadlosti ostane 15. september
1951, prav tako tudi roki plačila zapadlih
polletnih obrokov na dan 15. marca in
15. septembra vsakega leta ter višina na-
grad in vse druge določbe, ki se tičejo teh
9letnih, 4% zakladnih bonov. Ob zahtevi
po zamenjavi teh bonov mora plačati last-
nik 9letnih 4% bonov znesek 5.50 lire za
vsakih 100 lir nominalnega kapitala. Na-
mesto gotovine se bodo sprejemali tudi
odrezki 4% bonov, ki zapadejo 15. sep-
tembra tega leta.

Zborovanje strokovnjakov težke industrije

Milan, 1. jul. s. Danes se je zaključil se-
stanek za avtarkijo na področju posebnih
jekla, na katerem so se v popolnem sogla-
su zbrali strokovnjaki italijanske težke
industrije. Po zanimivih razpravah o vpra-
šanjih, ki so bila na dnevnem redu, so se
vsi udeleženci obvezali, da bodo še pove-
čali napore naroda v vojni za dosego avtar-
kije tudi na področju posebnih jekel.

Ratifikacija rumunsko-nem- škega kulturnega sporazuma

Berlin, 1. jul. s. V zunanjem ministertvu
se je izvršila izmenjava ratifikacij rumun-
sko-nemškega kulturnega sporazuma, pod-
pisanega 7. novembra lanskega leta v Bu-
karesti. Izmenjava ratifikacij se je izvršila
med državnim podtajnikom za zunanje za-
dave von Speengratom in rumunskim mi-
nistrom prosvete prof. dr. Petrovicijem.

Novi voditelj bolgarske mladine

Sofija, 1. jul. s. S kraljevim ukazom je
prof. Georgij Karajvanov, direktor
visoke šole za telesno vzgojo, imenovan za
voditelja organizacije bolgarske mladine
»Branik«. Zamenjal bo dr. Klekova, ki je
bil došle na tem mestu. Karajvanov je do-
vršil svoje študije za telesno vzgojo in pe-
dagogiko v Nemčiji. Danes odpotuje
iz službenih razlogov na Madžarsko in bo
tako po vrnitvi prevzel novo funkcijo.

Portugalska pomorska misija na Španskem

Madrid, 1. jul. s. Portugalska pomorska
misija, ki je pod predstvom admirala
Marthe obiskala te dni ladjedelnice in po-
morsko oporišče v Galiciji, je bila povsod
toplo sprejeta in je prišlo do manifestacij
prijateljstva pri vseh oblasteh. Vrnila se
je sedaj v Madrid, od koder je takoj odpo-
tovala z letalom v Lizbono.

Nenavadna nesreča

Pariz, 1. jul. s. Huda nesreča se je pripetila
v pariški La Chapelli v bližini Lisieuxa. Zica vi-
sok napetosti 15.000 voltov se je pretrgala in
padla na transformator, ki je prekrboval z
elektriko energijo vso vas. Močni tok je na-
čel uro prejal v vse hiše v vasi in je po-
vzročil več smrti, mnogo oseb pa je ranjenih.

Krajevni boji na vzhodu

31 laj s 149.000 tonami potopljenih, 51 z 250.000 tonami
poškodovanih v mesecu juniju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. julija.
Vrhu poveljstva nemške vojske
je objavljene naslednje poročilo:

Z vzhodne fronte poročajo o krajevnih
bojih samiz odsekov pri Lisicanskem in
Kirovu.

Letalstvo z dobrim uspehom napadlo
topniške položaje, letališča in dovorna
oporišča. Vozila ter doseglo bombe
zadeti volno na zbirališčih čolnov se-
vernovzhodno od Temerjuka. Na Črnem
morju je nemška podmornica potopila
sovjetski in za spremljavo.

V čas 21. do 30. junija so nemške
pomorske sile ter protiletalsko
topništvo obale in mornarice sestrelile
46 letal.

V borbi proti angleškim in ameriškim
pomorskim silam je bilo v mesecu ju-
niju potopljeno 31 sovražnih trgovskih
ladij s skupno 149.000 br. reg. tonami ter
prevoz ladnic. Od tega so 107.000

br. reg. ton. potopile podmornice. Nadalje-
njih 51 ladij s skupno 250.000 br. reg. to-
nami je bilo po večini z bombnimi zadet-
ki hudo poškodovanih. Računati je treba,
da je tudi del teh ladij izgubljen. Nadalje
sta potopila vojna mornarica in letalstvo
eno križarko, dva rušilca, eno podmornico
in 16 enot za izkrcavanje. Tri križarke in
18 drugih bojnih enot ter več čolnov za
izkrcavanje je bilo poškodovanih.

Čiščenje v zaledju

Berlin, 1. jul. s. V drugi polovici meseca
junija je bila znakovito zaključena na-
daljnja akcija proti sovjetskim tolpam, ki
operirajo v zaledju srednjega odseka
vzhodnega bojišča. Nemške čete so uničile
65 boljševiških taborišč, ki so bila zava-
rovana z 833 trdnjavico. Sovražnik je
putil na terenu blizu 1000 mrtvih, zaple-
njeno pa je bilo razno orožje, nadalje
konji in vozila.

Albanski Kraljevi namestnik v Tetovu

Tirana, 1. jul. s. Namestnik Kralja in
Cesarja je prispel v Tetovo, ki je bilo vse
v albanskih in italijanskih zastavah in
polno občinstva, ki je priredilo zastopnik
vzvišenega vladarja triumfalni sprejem.
Čim je Ekse. Pariani stopil iz letala, si je
ogledal razvrščene oborožene čete. Nato je
v spremstvu albanskih konjenikov na-
stopil svojo pot v mesto. Pred vzhodom
mu je župan po stari navadi ponudil kruh
in sol in ga nato pozdravil v imenu pre-
bivalstva vse pokrajine, medtem ko je
množica ploskala in vzklikala Velicanstvu
Kralju in Cesarju in Duceju. Namestnik
Kralja je takole odgovoril: »Pred nekaj
tedni sem videl vaše kosovske brate, ki

žive onkraj Sarne Lamine. Njih pozdrave
sem sprejel z globoko gjenostjo, ko sem
jih videl svobodne, ponosne, polne vere
vase, in pripravljene, da zgrabijo za oro-
žje, čim bo to domovina zahtevala. Prepri-
čan sem, da gojite tudi vi ista čustva in
zato vam odgovarjam z istim pozdravom:
Bodite složni in disciplinirani!«

Kraljevi namestnik se je nato podal v
Gostivar. Vzdolž vse nad 100 km dolge
poti mu je prebivalstvo vasi in naselbin,
razpršenih po gorah, priredilo navdušene
sprejeme s petjem. Pred vstopom v De-
bar se je Ekse. Pariani poklonil padlim za
domovino na tamkajšnjem pokopališču.

Franceski generali izzivajo vedno nove spore med Anglijo in Ameriko

Tanger, 1. jul. s. Po senkaj prispelih
vesteh je De Gaulle napovedal sprejel od
severnih Američanov odpustnico, kajti
dali so mu nedvoumno sporočilo, da Zodi-
njene države nikakor niso pripravljene se
nadalje trpeti v Franceski Severni Afriki
njegovo neposredno in posredno vmešava-
nje v politične in vojaške zadeve. Tako so
dali razumeti tudi angleškim zaveznikom,
da bi kakršni koli nastop v korist De
Gaulla odločno odklonili. Sicer pa je El-
senhower že jasno sporočil francoskemu
odboru za osvoboditev, da mora ostati Gi-
raud edini poveljnik francoskih oborože-
nih sil, ki so povezane z angleškimi in
ameriškim oboroženimi silam in da ne bo
trpel nikakršnega degolističnega vmeša-
vanja proti sklepu in proti sedanjim ure-
ditvi francoskih oboroženih sil. Eisenho-
ver, kakor sedaj ugotavljajo, je v tem po-
gledu imel za seboj washingtonsko vlado,
ki mu je obenem naročila, naj osebno spo-
roči De Gaulle severnoameriške sklepe, ki
se ga tičejo.

Churchillovo komedijantstvo

Stockholm, 1. jul. s. Londonsko mesto je
podelilo Churchillju čast »svobodnega meščana-
na«, kar predstavlja povsem anahronističen na-
slov, ki nima prav nobene zveze s kakršnim
koli sodobnim naslovom. Ceremonija se je iz-
vršila v Guildhallu, kjer se je za to priložnost
zbralo mnogo osebosti. Neki kronist, očitno
slovesnosti, je izjavil, da so bile vse izjave v
zvezi s podelitvijo te časti izvršene v tudor-
janski obliki in jeziku. Arhaični jezik, piše
kronist, je vzbudil ironični smeh, ki je zelo
pokvaril dostojanstvo in resnost slovesnosti.
Zlasti ko je »elektor« zagotovil župana sira Sa-
muela Josepha, »da Churchill ne bo izbral
svojega dostojanstva, da bi prevaril kraljevi-
no, je vse dostojanstvo in resnost slovesnosti.
Zlasti ko je slovesnost sprevrgla v burko in se je za-
ključila s Churchillovo prisego zvestobe županu.
Prvi minister je nato pred mikrofonom imel
govor, glede katerega ugotavlja kronist, da se
je Churchill spustil v njem, morda ker je bil
dobro razpoložen zaradi splošnega tona prire-
ditve, v lepa opevanja, v katerih je podal
omninjačjo odkritja o vojni.

Ameriški poraz pri Salomonih

Tokio, 1. jul. s. Japonski glavni stan obvešča,
da nadaljujejo japonske pomorske in letalske
ednice v temnem sodelovanju svoje napade na
področju Salomonskega otočja proti sovražnim
ednicam. ki se jim je 20. junija t. l. posrečilo
izkrcanje na otoku Rendova in skupini Salo-
monskega otočja. Poročilo se glasi dobesedno
takole: V prvih jutrnjih urah 30. junija so so-
vražne ednice izvršile izkrcanje na otoku Ren-
dova v Salomonskem otočju. Ker so naša iz-
sledila letala opazila v bližini otoka Ren-

Nov politični poraz predsednika Roosevelta

Tokio, 1. jul. s. Gospodarski tolmач
agencije Inei piše da predstavlja uve-
ljanje zena o sporih na področju vojne-
nega dela, je v Zedinjenih državah sploš-
no znan kot protifašistični zakon. V tem
pogledu našo delavico v Zedinjenih drža-
vah posveti posebno pozornost dej-
stvu, da Rooseveltovo veto ne bo ničesar
spremenilo politiki zatiranja dela, ki jo
vodi predsednik sam. On ni postavil veta
proti protifašističnemu zakonu, ker bi mu
bil nasproti temveč zato, ker je hotel, da
bi zakon udel se vedjo »zatiranje dela«.
Njegovo učenje nasproti delavcem se je
jamo pokazalo, ko je izdal zakon za re-
vizijo rovačev, in je skušal mobilizirati
moške do 6 leta za delovno službo. Vpra-
šanje je sed v tem, ali bo protifašistični
zakon, kakršen je bil predložil Roosevelt,
ali pa zakoni vojnih sporih, kakor ga je
odobril kongres, mogoče preprečiti stalno
višanje cen, višanje stroškov in izdatkov.
Po mnenju tolmачa agencije Domei bo
odgovor na vprašanje prav gotovo ne-
gativen.

Kongres proti Rooseveltu

Buenos Aires, 1. jul. s. Ameriški senat
se je 62 glavi proti 13 glasovom izrekel
za sklep, ki naj prepove vladi zatekanje h
koncesiji poob, da bi se stabilizirali živ-
ljenski stroški. Sklep je bil sprejet v obliki
spremembe vnega zakonskega osnutka,
ki je bil s spremembo vrnjen Beli hiši.
Ker se je, kot je znano, tudi represen-

Poolna osamo- svojev Kitajske

Sanghaj, 1. jul. s. Po uničenju medna-
rodne koncesije v Sanghaju je nacionalna
kitajska vlada prepričana, da bodo sedaj
vzpostavljene stiki med njo in finanč-
nim svetom Sanghaju, kar bo nedvomno
pripomoglo k finančni konsolidaciji na-
cionalne vlade. Opazovalci opozarjajo pri-
tem na tele zbirne činitelje:

1. Po vrnitvi upravnih pravic francoske
mednarodne koncesije v Sanghaju nacio-
nalni kitajski študi in po upravni sistem v
Sanghaju poenoten pod nadzorstvom po-
sebnega mestnega odbora, kar bo olajšalo
tudi gospodarsko nadzorstvo.

2. Kitajske kapital v Sanghaju, ki se je
doslej izmikal blitnemu vplivu v obliki
posebne koncesije, bo sedaj podvržen na-
dorstvu nacionalne vlade in bo opustil spe-
kulativno tendenco, kar bo prispevalo k
nagli vzpostavitvi vojne gospodarske struk-
ture v Sanghaju.

3. Sodelovanje finančnega sveta v San-
ghaju z nacionalno vlado bo pospešeno,
zlasti v smislu in pol uradnih trgov in po-
menbnih podjet težke industrije.

4. Ker preidej tudi davčne pravice kon-
cesije na nacionalno vlado, bodo s tem oja-
čene tudi finančne sile posebnega mestne-
ga odbora.

Prijateljstvo Japonske do Kitajske

Nanking, 1. jul. s. Čim je prejel formalno
obvestilo japonske vlade o prenosu na nacio-
nalno kitajsko vlado premoženja sovražnih
državljanov v Kantonu, Hankovu in Amoju,
so jih doslej upravljale japonske vojaške
oblasti, je kitajski zunanji minister v posebni
izjavi izrekel zahvalo kitajske vlade za naj-
novejšo japonsko željo, da se spoštuje suve-
rena oblast Kitajske. Minister je nadalje pouda-
ril, da je Japonska ne le vrnila koncesije in se
odrekla eksteritorialnim pravicam, temveč je
izročila nacionalni kitajski vladi tudi sovražno
premoženje. Pripomnil je, da je kitajske vlade
globoko hvaležna za te prijateljske korake, ki
jih je napravila japonska vlada, in je dodal,
da obsega sovražna lastnina, ki je bila tako
izročena Nankingu, približno 1500 poslopj.

Letalski boji na Daljnem vzhodu

Tokio, 1. jul. s. Napovedujejo se nov
letalski napadi Američanov na otoko, ki so
pod japonsko oblastjo v Salomonskem otočju.
Tako je bil napaden otok Kolombangra
dne 27. junija zjutraj od mešanih sovraž-
nih formacij kakih 50 letal, od katerih jih
je 8 sestrelila japonska kopna obramba.
Naslednjega dne je kakih 70 sovražnih letal
napadlo otok Izabellu in so bila tri izmed
njih sestreljena.

Krivično omalovaževanje kopriv

Uporabljajo jih za izdelovanje jedilnega in industrijskega olja, tekstilnih vlaken, vode za lase in kot krmo za zajce

Ljubljana, 2. julija. Nikar se ne mamrdite, ko prečitате našlovo. Morda bo koristilo tudi vam, če prečitate članek do konca. Sedajni čas so nas naučili ceniti že mnoge rastline in snovi, ki smo jih prej omalovažujoče zametavali. Izkazale so se kot uporabno nadomestilo za snovi, ki nam niso v zadostnih količinah na razpolago.

Med rastline, ki smo se jih včasih izogibali, čim bolj smo mogli, danes pa jih koristno izrabljamo, pristojeva tudi kopriva. Uporabnost kopriv ni odkrilo naše pokolenje. Služile so že našim prednikom, ko so bili v podobnem položaju, kakor smo mi danes. Nedvomno pa je naša doba čista koprivi najpravičnejše mesto med rastlinami, na travnikih, povsod, kjer je zemlja neobdelana, suha in zapuščenca. Rade se vsilijo tudi med drugo rastlinstvo.

Mnogo kopriv gre še vedno brezplodno v izgubo. Mnogi še vedno ne vedo, kaj bi počeli z njimi. Če bo ta članek povzročil, da bodo ljudje tudi pri nas pravičnejše cenili koprive in jih znali rabiti v svojo korist, kolikor jim bo mogoče, bo dosegel svoj namen.

Njena učinkovita obramba

Predvsem imajo koprive za človeka eno zelo dobro lastnost. Ni jih treba posebej gojiti. Ker so njihove rastne zahteve skromne, se naselijo, kjer je vsaj malo zanje primernega sveta. Zelo naglo se množijo. Najraje rasejo na podzidjih, v jarkih, ob obcestnem grmovju, na travnikih, povsod, kjer je zemlja neobdelana, suha in zapuščenca. Rade se vsilijo tudi med drugo rastlinstvo.

Narava jih je oborožila z učinkovitim obrambnim orožjem. Kdor jo nabira, mora vedeti, kako se ga lahko obrani, sicer ga bo kmalu minilo veselje do zbiranja kopriv. Steblo in listi koprive so poraščeni z zelo neznimi, ostrimi dlačicami. Ob stiku s človeško kožo izpuščajo v izredno majhne ranice, ki jih povzročajo, poseben sok. Ta tekočina je vzrok dolgotrajnega, nadležnega in bolečega srbeča, ki ga občutimo, če se neprevidno dotaknemo kopriv.

Olje iz koprivnih semen

Sok iz kopriv, ki ga dobimo s poparjenjem listov, je izvrstno dražilno in izpodbevalno sredstvo za z lasmi in dlačicami poraslo kožo. Zato ga v velikih količinah uporabljajo pri izdelovanju raznih lasnih vod.

Manj je znano, da so še pred leti uspevale po nekaterih agrarnih evropskih državah majhne kmečke industrije, ki so skrbno zbiralale in stiskale manjvredne semena kumar, melon, buč in kopriv. Popolnoma zrelo seme kopriv nam daje 35% olja. Po odstotkih torej zelo izdatno. To olje ima izvrstne sušilne lastnosti in ga uporabljajo v mnogih industrijah, posebno pa za poliščenje linoleja. Olje iz kopriv je uporabno tudi kot zabela in ga lahko uvrstimo med druga olja, ki nam služijo za pripravljanje jedil.

Surovina za tekstilno industrijo

Uporabnost koprive s tem še ni izčrpana. Posebno vrednost je ta zaničevana rastlina dobila, ko so ugotovili, da nam razen olja lahko dobavljajo tudi tekstilna vlakna. Za olje izrabimo semena, za izdelovanje tekstilnih vlaken pa liste. Ne smemo misliti, da je tekstilno vlakno iz koprive samo avtarkični proizvod, z drugimi besedami, izhod za silo. Poskuse z njim so delali že v prejšnjih letih in izkazalo se je, da je dobre kakovosti, ker je lepo in trpežno.

Krma za kunce

Kopriva pa ni uporabna samo za industrijske svrhe. Za večino čitateljev tega članka, zlasti tistih, ki redijo kokoši in kunce, bo praktičnejše vedeti, da je kopriva tudi dobro krmo. Za mnoge rejce je danes vprašanje oskrbe s krmo najbolj pereče, saj iz raznih vzrokov ni mogoče z njo razpolagati v velikih količinah.

Po številnih poskusih je bilo ugotovljeno, da je kopriva odlična in izdatna krma za kunce. Ne smemo pa je krmiti živalim zelene. Kunce bi nam poginili, če bi pozili preveč kopriv. Njihovo smrt bi povzročile zgoraj opisane ostre dlačice.

zelo majhnih količinah koprive kuncu ne škoduje, nevarna pa mu je v večjih oborah. Koprive nabiramo kot krmo za kunce najraje, dokler so še mlade in jih sušimo. Lahko jih spravimo v silos, kjer se po določenem času nevtralizira njihov nevarni učinek.

Najobičajnejše vrste kopriv

Kopriv je več vrst. Najobičajnejše, tiste, ki rasejo navadno okoli naših zemljišč, so: velika kopriva in mala kopriva (urtica dioica in urtica urens). Prva ima večje liste in zraste do 1,5 m visoko. Iz plazeče korenike rastejo pokončna, štiriobna stebila z nasprotnimi, srčastojazčastimi, priostrenimi, debelo napiljenimi listi. Cveti so majhni. Plod je črn, ploščat orešek. Živali se je izogibajo, nekatere pa se je ne boje, na primer gosi in nekatere gosnice.

Obisk pri kiparju Francetu Goršetu

Na razstavi sporta v Jakopičevem paviljonu je razstavil tri plastike

Ljubljana, 2. julija. Akademski kipar France Gorše je postavil na ogled v Jakopičevem paviljonu, kjer je sedaj razstava navdahnjena po sportu, tri svoje plastike, ki učinkovito prikazuje njegove visoke stvariteljske zmožnosti in sicer »Plavalno na startu« in »Metalka krogla« v naravni velikosti ter močno pomanjšanega »Metalka krogla«.

V zasebni delavnici, kjer sem mojstra obiskal, sem videl mnogo znanih obrazov, seveda ne živih, temveč oblikovanih iz bron, marmorja, mavca ali lesa večji del v naravni velikosti. Zazdelo se mi je, da sem stopil v novo, za nas povsem neznano življenje, zakaj v tesnih prostorih njegove delavnice so uklete sekunde življenja mnogih posameznikov — in skupnosti. Značilnosti ene cele dobe.

Največjo pozornost vzbude kipi v naravni velikosti, osem po številu, ki bodo vključeni v trinajst plastik obsegajočevenc, umetniško izdelan tako tehnično kakor v pogledu zamisli same. »Metalka krogla«, ki jo lahko občudujemo v Jakopičevem paviljonu, spada tudi v ta venci. Vsa dela, tudi lastna podoba, so izredno doživljata, resnična in odkritosrčno podana, brez nepotrebnih »salonskih« olepšav, ki so se zelo v navadi. Med gledovanjem najnovejših stvaritev mi je France Gorše marsikaj zanimivega povedal o svojem delu in umetnosti sami. O sportnih motivih je med drugim dejal:

»Prisluhnili sem sportu, ki se je v naših dneh tako razmahnil. Sem sem na tekme in zvesto opazoval. Ni dvoma, da ima sport veliko vlogo v umetnosti. V kopalnici sem ogledoval prave, kako skačejo, plavajo, se bore... Če se natančno opazuje, se prav tam najde originalne, naravnost klasične gibe. Pri nas je bilo tega mnogo premalo. In prav na tem področju je mnogo hvaležnih motivov, zlasti za kiparja. Čudim se, da se niso na to spomnili. Tudi v plastiki se čuti sonce in zrak. Potrebno je, da plastika svobodno zadira v prostoro, da se bomo lahko otresli tiste salonske, namizne plastike...«

O vplivu vojne na umetnost pa je izjavil naslednje misli: Če se omejimo zgolj na področje upodabljanja umetnosti ter se vprašamo, kaj in kakšne stvari nam je dala med vojno, dobimo odgovor: na splošno literarnega značaja in razen redkih izjem — to je močnih umetniških osebnosti — zelo kaotična, na splošno slogovno neenotna, kakovostno pa komaj poprečna. Kako je vplivala vojna na umetnost, imamo premnogo značilnih primerov kakor: znamenito sliko slikarja F. de Goya, ki predstavlja eksekucijo španskih ustrežev (1808), Rodenovno skupino »Meščani iz Calaisa« in nešteto druge vojne slike, kipi in reliefi, ponajveč iz srednjega veka, ki so jih polni muzeji in galerije. Pri Grkih, Asircih in Rimljanih prevladujejo v plastiki motivi vojnega značaja. Zanimivo je prav pri Grkih opazovati v zvezi s tem reliefne kompozicije, v čimer je grška umetnost stopnjevana do najvišje mere popolnosti prav kakor v okrogli plastiki. Sproščnost gibov telesa je pomenila notranji izraz in razpoloženje upodobljenec, dočim je imel obraz skoraj zmeraj enako blažen smehljaj. V tem je

ki se hranijo z njenimi listi. Ljudje tu in tam uživajo vrške v zeleni juhi, rabijo jo pa tudi za umivanje in sušenje steklenic in bakrene posode.

Listi male koprive so manjši. Po svoji zunanosti mala kopriva ni tako privlačna kakor velika, kolikor so koprive sploh privlačne.

S skrbnimi in dolgotrajnimi poskusi so ugotovili razne zanimive in tudi praktično važne kakovosti kopriv. Tako so s primerjanjem ugotovili, da vsebujejo posušene koprive 40% celuloze, drugič pokošena detelja pa le 37,67%. Kopriva vsebuje 44,3% prebavnih snovi, detelja pa 45,5%.

Če jo nabiramo mlado, je kopriva mnogo boljše kakor detelja dobre kakovosti. Ker vsebuje mnogo beljakovin in je v visoki meri prebavna, je seno iz kopriv izvrstna hrana za živali. Vsebuje vse vrvine, ki so potrebne dobri suhi krmi.

Nabirajte in sušite

Nabiranje in sušenje kopriv je torej priporočljivo. Potrebna je le majhna pazljivost, ne stane nas pa nič. Danes bi ne smelo biti niti pidi neobdelane zemlje. Vendar je je še mnogo in na njej čudovito uspevajo koprive. Če ne drugače, izrabimo to neobdelano zemljo vsaj tako, da nabiramo koprive in jih morda še celo pomnožimo. Pripravili si bomo precej izdatne krme.

Odgoditev manifestacije na univerzi

Ljubljana, 1. julija. Vseučiliška organizacija poroča vsem članom, da je manifestacija, ki bi morala biti na univerzi dne 2. t. m. popoldne, preložena.

Prodaja mesa na odrezek 109

Pokrajinski prehranjevalni urad sporoča, da bodo potrošniki lahko dobili jutri, 3. julija, pri svojih mesarjih na odrezek 109 juljskih živilskih nakaznic, izdanih od mestnega poglavarstva v Ljubljani, po 100 gramov govedine. Zavodi, ki prejema jo racionirana živila na posebna nakazila, morajo predložiti mesarjem potrdilo mestnega preiskovalnega urada. Delitev se bo pričela jutri ob sedmih.

Iz Hrvatske

— Odlikovanje častnikov in vojakov »Crne legije«. V Livnu so svečano proslavili god Poglavnika dr. Pavelića. V okviru proslave je bilo tudi odlikovanje vojakov in častnikov »Crne legije«, ki se je najbolj odlikovala v borbi proti upornikom. Odlikovanje je pripel odlikovancem Poglavnika odposlanec polkovnik Erih Lisak. Med drugimi so bili odlikovani z hrastovimi vejicami ustaški stotniki Avgust Pogačnik in Silvester Jovanović, Miho Božinov in Josip Franič, ustaški nadporočnik Luka Medvidović in ustaški poročnik Stefan Roščić. Poleg častnikov so bili odlikovani 203 podčastniki in vojniki.

GLEDALIŠČE

Opazilo obiskovalcem gledaliških predstav

Uprava Državnega gledališča sporoča, da je zaradi podaljšanja policijske ure začel opernih in dramskih predstav od danes dalje eno uro kasneje t. j. opernih ob 19. dramskih pa 19.30. Izjemni začetek daljših predstav bo obavljen vedno posebej.

DRAMA

Petek, 2. julija: zaprto.

Sobota, 3. julija, ob 18.30: Skupno življenje. Red B.

Nedelja, 4. julija, ob 18.30: Deseti brat. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Zadnjičkrat v sezoni.

C. G. Viola: »Skupno življenje«. Sodobna salonska igra v treh dejanjih, ki ima za snov zakonski trikotnik in v njem nastajajoče konflikte med možem, ženo in ljubimcem. Osebe: advokat Massari — J. Kovčič, Magda, njegova žena — Saričeva, Guldo Fiore — Nakrat, gospa Ferrante, Magdina mati — Nablocka Putjatova, Antonio, sluga — Kosič. Režiser: prof. O. Sest.

A. Strindberg: »Nevesta s kronom«. V tej igri, katere dejanje se godi v Dalarnu, so povezani realistični motivi tesno s simbolnim prikazom boja dobrega z zlim, za katere uporablja dramatik mistični pravilni element. Vsebinska črpa snov iz konflikta med dvema rodovoma, ljubezno dvuh njunih predstavnikov in krivdo, ki jo zagreši dekle, da bi obvarovalo pred svetom čast svoje hiše. V glavnih vlogah: Saričeva, Danilova, Jan, Rakarjeva, Debevec, nadalje Marija Vera, M. Skrbineš in Cesar. Režiser: C. Debevec.

OPERA

Petek, 2. julija: zaprto.

Sobota, 3. julija, ob 18: Prodana nevesta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Nedelja, 4. julija, ob 18: »Don Pasquale«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Opera pripravlja kot naslednjo premiero D'Albertove »Mrtve oči« s Heybalovo in Primožičem v glavnih partijah, pod muzikalnim vodstvom Sama Hubada.

Opazujemo na nedeljsko predstavo Donizettijeva »Don Pasquale«, ki bo uprizorjen zopet po več kot polletnem premoru. Delo je imelo lani zaradi posrečenega debutu Manje Mlejnove v partiji Norine, in Betetta v naslovni buffo partij izreden uspeh in je doseglo štirinajst repriz, letos v deloma spremenjeni zasedbi osem repriz (z Ivančičem in Lipuškom). Melodična klasična glasba in šegavi libretto dajejo osnovno za komorno opero s finim humorjem, ki daje vsem štirim solističnim partijam velike možnosti pevskega in v smislu rokokojske dobe stilno zahtevnega igralskega udeleževanja. Zasedba partij: Don Pasquale — Betetto, Norina — Mlejnova, dr. Malatesta — Janko, Ernesto — Lipušček, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Noffat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

ZAUSNICA V OBROKIH

— Obtoženec, ali res, da ste prisilili tožitelja ter zausnilec?

— Ne, gospod sodnik, prisilil sem mu samo eno. Toda glede na njegovo šibko telesno konstrukcijo sem jo razdelil v pet obrokov.

ŠTIRI STOPNJE LJUBEZNI

Ljubim jo, torej je brez napak. Ljubim jo, ker nima napak. Ljubim jo, v vsem, njeni napakami. Ljubim jo zaradi njenih napak.

polnde, toda povsod so mu odgovorili, da niso ničesar našli.

Po pogovoru z mizarjem je Mile nadaljeval:

— Pri mizarju si bila torej ob sedmih, potem si pa odšla k svoji prijateljici Greti?

— Da, toda pri nji se nisem dolgo pomudila. Sprejela me je v jedilnici in ker je prav pil čaj, ga je ponudila tudi meni. Skodelico. Ostala sem pri nji samo tako dolgo, da sem popila čaj, potem sva pa skupaj odšli. Spominjam se dobro, da ta čas nisem odpirala ročne torbice.

— Da, toda za vsak slučaj bom telefoniral še Greti. — je dejal Mile. Odgovorila mu je pa sobarica:

— Gospa Greta se še ni vrnila.

— Nič ne de. Rad bi jo bil nekaj vprašal. Sicer mi pa lahko poveste to zdi v. Ali niste morda našli danes v salonu ženske damske doze?

— Oh, ne, gospod. Prav kar sem pospravljala in ničesar nisem našla.

Mile je odločil slušalko in prekinil pogovora, ki mu jih je hotela sobarica dati. Nekaj časa je ostal pri telefonu zatopljen v svoje misli, potem se je obrnil k svoji ženi:

— Zdaj pa storiva zaključek. Ker doze nisem mogla izbiti in ker tudi za tatvino ne gre, kdo bi jama kaj iz torbice, ki se tako težko odpira — je jasno, da doze niso imela v torbici, temveč da si jo pustila doma.

— Neumnost! — je menil stric Matevž. — Gotovo si jo pustila doma, — je ponovil Mile odločno. In iskati jo je treba dobro, po metodi.

— Iskala sem jo povsod, pretaknila

Odgoditev manifestacije na univerzi

Ljubljana, 1. julija. Vseučiliška organizacija poroča vsem članom, da je manifestacija, ki bi morala biti na univerzi dne 2. t. m. popoldne, preložena.

Prodaja mesa na odrezek 109

Pokrajinski prehranjevalni urad sporoča, da bodo potrošniki lahko dobili jutri, 3. julija, pri svojih mesarjih na odrezek 109 juljskih živilskih nakaznic, izdanih od mestnega poglavarstva v Ljubljani, po 100 gramov govedine. Zavodi, ki prejema jo racionirana živila na posebna nakazila, morajo predložiti mesarjem potrdilo mestnega preiskovalnega urada. Delitev se bo pričela jutri ob sedmih.

Iz Hrvatske

— Odlikovanje častnikov in vojakov »Crne legije«. V Livnu so svečano proslavili god Poglavnika dr. Pavelića. V okviru proslave je bilo tudi odlikovanje vojakov in častnikov »Crne legije«, ki se je najbolj odlikovala v borbi proti upornikom. Odlikovanje je pripel odlikovancem Poglavnika odposlanec polkovnik Erih Lisak. Med drugimi so bili odlikovani z hrastovimi vejicami ustaški stotniki Avgust Pogačnik in Silvester Jovanović, Miho Božinov in Josip Franič, ustaški nadporočnik Luka Medvidović in ustaški poročnik Stefan Roščić. Poleg častnikov so bili odlikovani 203 podčastniki in vojniki.

GLEDALIŠČE

Opazilo obiskovalcem gledaliških predstav

Uprava Državnega gledališča sporoča, da je zaradi podaljšanja policijske ure začel opernih in dramskih predstav od danes dalje eno uro kasneje t. j. opernih ob 19. dramskih pa 19.30. Izjemni začetek daljših predstav bo obavljen vedno posebej.

DRAMA

Petek, 2. julija: zaprto.

Sobota, 3. julija, ob 18.30: Skupno življenje. Red B.

Nedelja, 4. julija, ob 18.30: Deseti brat. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Zadnjičkrat v sezoni.

C. G. Viola: »Skupno življenje«. Sodobna salonska igra v treh dejanjih, ki ima za snov zakonski trikotnik in v njem nastajajoče konflikte med možem, ženo in ljubimcem. Osebe: advokat Massari — J. Kovčič, Magda, njegova žena — Saričeva, Guldo Fiore — Nakrat, gospa Ferrante, Magdina mati — Nablocka Putjatova, Antonio, sluga — Kosič. Režiser: prof. O. Sest.

A. Strindberg: »Nevesta s kronom«. V tej igri, katere dejanje se godi v Dalarnu, so povezani realistični motivi tesno s simbolnim prikazom boja dobrega z zlim, za katere uporablja dramatik mistični pravilni element. Vsebinska črpa snov iz konflikta med dvema rodovoma, ljubezno dvuh njunih predstavnikov in krivdo, ki jo zagreši dekle, da bi obvarovalo pred svetom čast svoje hiše. V glavnih vlogah: Saričeva, Danilova, Jan, Rakarjeva, Debevec, nadalje Marija Vera, M. Skrbineš in Cesar. Režiser: C. Debevec.

OPERA

Petek, 2. julija: zaprto.

Sobota, 3. julija, ob 18: Prodana nevesta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Nedelja, 4. julija, ob 18: »Don Pasquale«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Opera pripravlja kot naslednjo premiero D'Albertove »Mrtve oči« s Heybalovo in Primožičem v glavnih partijah, pod muzikalnim vodstvom Sama Hubada.

Opazujemo na nedeljsko predstavo Donizettijeva »Don Pasquale«, ki bo uprizorjen zopet po več kot polletnem premoru. Delo je imelo lani zaradi posrečenega debutu Manje Mlejnove v partiji Norine, in Betetta v naslovni buffo partij izreden uspeh in je doseglo štirinajst repriz, letos v deloma spremenjeni zasedbi osem repriz (z Ivančičem in Lipuškom). Melodična klasična glasba in šegavi libretto dajejo osnovno za komorno opero s finim humorjem, ki daje vsem štirim solističnim partijam velike možnosti pevskega in v smislu rokokojske dobe stilno zahtevnega igralskega udeleževanja. Zasedba partij: Don Pasquale — Betetto, Norina — Mlejnova, dr. Malatesta — Janko, Ernesto — Lipušček, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Noffat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

ZAUSNICA V OBROKIH

— Obtoženec, ali res, da ste prisilili tožitelja ter zausnilec?

— Ne, gospod sodnik, prisilil sem mu samo eno. Toda glede na njegovo šibko telesno konstrukcijo sem jo razdelil v pet obrokov.

ŠTIRI STOPNJE LJUBEZNI

Ljubim jo, torej je brez napak. Ljubim jo, ker nima napak. Ljubim jo, v vsem, njeni napakami. Ljubim jo zaradi njenih napak.

polnde, toda povsod so mu odgovorili, da niso ničesar našli.

Po pogovoru z mizarjem je Mile nadaljeval:

— Pri mizarju si bila torej ob sedmih, potem si pa odšla k svoji prijateljici Greti?

— Da, toda pri nji se nisem dolgo pomudila. Sprejela me je v jedilnici in ker je prav pil čaj, ga je ponudila tudi meni. Skodelico. Ostala sem pri nji samo tako dolgo, da sem popila čaj, potem sva pa skupaj odšli. Spominjam se dobro, da ta čas nisem odpirala ročne torbice.

— Da, toda za vsak slučaj bom telefoniral še Greti. — je dejal Mile. Odgovorila mu je pa sobarica:

— Gospa Greta se še ni vrnila.

— Nič ne de. Rad bi jo bil nekaj vprašal. Sicer mi pa lahko poveste to zdi v. Ali niste morda našli danes v salonu ženske damske doze?

— Oh, ne, gospod. Prav kar sem pospravljala in ničesar nisem našla.

Mile je odločil slušalko in prekinil pogovora, ki mu jih je hotela sobarica dati. Nekaj časa je ostal pri telefonu zatopljen v svoje misli, potem se je obrnil k svoji ženi:

— Zdaj pa storiva zaključek. Ker doze nisem mogla izbiti in ker tudi za tatvino ne gre, kdo bi jama kaj iz torbice, ki se tako težko odpira — je jasno, da doze niso imela v torbici, temveč da si jo pustila doma.

— Neumnost! — je menil stric Matevž. — Gotovo si jo pustila doma, — je ponovil Mile odločno. In iskati jo je treba dobro, po metodi.

— Iskala sem jo povsod, pretaknila

IMMINENTE - PRIHODNI SPOR

al Cine — v Kinu UNION

Un forte dramma che vi commuoverà Pretresljiva drama

La voce del sangue

GLAS KRVI

Premiato alla XI Mostra Cinematografica di Venezia — Film nagraden na XI. beneški filmski razstavi

Con — Igrajo:

ROBI RAPP LEOPOLD BIBERTI

PETRA MARIN

Regia di EDMUND HEMBERGER

Režija:

Produzione - Produkcija: Gotthard Film

Esclusività - Izposojevanje: Lux-Film

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 2. julija: Marijino obiskovanje.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Maria Malibran.

Kino Sloga: Ziva slika.

Kino Union: Njegova visokost.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1;

Bahovec, Kongresni trg 12; Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Sportni pregled

— Draguša Finčeva je startala na italijanskem ženskem klubskem prvenstvu v Benetkah in zmagala na 100 m prosto v 1:13.8. Druga je bila Eva Bellasova v 1:14.4. Sodelovala je tudi v stafeti njenega sedanjega kluba Venchi Unice (Torino) in kot zadnja plavalica odločilno pripomogla k zmagi na 4x100 m. Stafeta je prišla na cilj v 5:18. Na 200 m prso je zmagala Derenzinijeva od Fiumane v 3:38.5, na 400 m prosto Radivojeva od Trstine v 6:09 in na 100 m hrbtno Štrleja od Trstine v 1:30.2. Klubsko prvenstvo je pripadlo društvu Venchi Unica, ki je skupno nabralo 6811 točk, pred Trstino, ki je zaostala samo za 1 točko (6810).

— Na italijanskem juniorskem lahko-atletičnem prvenstvu, ki je bilo v nedeljo v Milanu, je nastopilo 350 atletov, članov 46 društev. Doseženih je bilo nekaj prvih dobrih rezultatov. Tako je Contin skočil v daljino 7.10 m, Santon je zmagal v teku na 200 m v 22.5, Ansaldo v teku na 400 m čez zapreke v 57.4 in Fracassi v teku na 1500 m v 1:58.6.

— Bologna se pogaja tudi z Benetkama. Poročali smo že, da je Bologna, zadovoljna z Matosičem, začela pogajanja z Radovnikovcem in Luštiko, da bi pretopila v njene vrste. Za prvega trdi najnovše poročilo, da je že pristal, drugi pa se še premišlja. Istočasno je vodstvo Bologne stopilo v stike tudi z znanim Benetčinom in je zelo verjetno, da se bo tudi ta preselil v kratkem v Italijo. Tako bo tvorilo moštvo Bologne v prihodnji sezoni kar pet igralcev nekdanjega »Hajduka«. Bologni je tako ojačenje potrebno, ker je nedavno kaznovala pet svojih igralcev iz prvega moštva za zabrano nastopanja od 31. julija prihodnjega leta. Brez odobrenja kluba so nastopili na nekem manjšem nogometnem turnirju. Disciplinla je torej v Bologni resna stvar!

— Švedski lahkoatletki zopet zanjejo lepe uspehe. Na tekmovalju v Köpplingu je Šved Durekd dosegel najboljši letanji čas v teku na 3000 m. Zmagal je pred Larssonom v 8:28.2. V Skellefteu je zmagal v teku na 1500 m Lennart Nilsson v 3:52.8. Sijstvom je zmagal v metu kopja z 68:13 metra. V Norrtäljeu je Eliasson preskočil 7.23 m. Duregard pa v višino 1.95 m.

— Reorganizacija nogometa v Franciji. Francoska nogometna društva ne bodo smela imeti igralcev amaterjev. Zveza bo določila 14 profesionalnih moštev pariskih in provincijskih klubov, ki bodo tvorili skupino zase.

— SK Mladika vabi vse igralce I. rezervnega in mladinskega moštva na obvezan sestanek, ki bo danes, v petek, ob 20, v prostorih Mladinskega doma.

— Dragi striček

„Slovenski Narod“ pred polstoletjem

28. aprila 1893:
»Izseljevanje v Ameriko. Iz Dol. Logatca se nam piše: Dne 26. t. m. zjutraj odpeljala se je od tukajšnje postaje četica, broječa kakih 20 moških in 3 ženske, v daljino Ameriko. Za prihodnjo soboto se tudi že napravlja druga ne manjša četa. Logatčanov bode v Ameriki vseh skupaj bržkone blizu sedemdeset, o katerih se vedno kaj novega čuje. Nekateri od njih uprav pridno skrbijo za svoje doma ostale žene in otroke, brate in sestre, dočim je tudi takih, ki se za svoje kaj malo menijo, kajti ne vidi se od njih nič — dolarjev. Logatec bode, ako tako naprej gre, brzo začel pogrešati izseljenike, posebno pa bode obrtnika začela pešati. Tudi kmetje ne bodo imeli dovolj delavcev. Kar je zdravih in krepkih mož in žensk, ki se zdravijo zgoraj, tako da doma za delo preostajajo zgolj mladeniči in starci. Po vsem Logatcu ne čujete danes drugega razgovora, nego o takozvanih »Amerikancih«, kakor ljudstvo navadno krsti vsakega izseljenika. — Tudi to je znak časa!»

2. maja 1893:
»Mostova dolenskih železnice bode v kratkem dodelana. Pri prvem (pri Udmatu) postavljenih so že stebri, na katerih bode postavljen obojni in vezi drugi čez Gruberjev kanal pa je do cela dovršen, in dobi zdaj le še dva nepopolnosta bervo. Zajedno bode tedaj po celoti obvezoji mostu tla iz hrastovega lesa, za tem pa se bode pričelo s polaganjem tramov (svelarjev) za reiso. Po dovršenem najbrž že tekom tega meseca delo bode poskušna vožnja s tremi lokomotivami čez most in sicer najprvo z levo, zatem z desno in slednjič z vsemi tremi vkup. Če bode most prestal brez vseh tehničnih hrib in nedostatkov to bo uspešno, pričelo se bode zatem s prevažanjem gramozu.»

6. maja 1893:
»Vrtnarska razstava v Ljubljani. Zadnji čas obudilo se je po vsem svetu posebno zanimanje za neke vrste japonskih cvetk, posebno za chrysanthemum-cvetko, katera je bila prej znana le v miniaturnih oblikah. Po mnogih razstavah seznanili so se s to cvetko tudi širši krogi tako, da je sedaj kot prava modna cvetlica en vogue. V mnogih večjih mestih, kjer je dosti strokovno korenito izobraženih vrtnarjev in dovolj ljubiteljev redkih cvetk, priredile so se zadnja leta z najlepšim uspehom razstave te prekomorske izredno krasne cvetlice, kar je vzpodbudilo nekatero ljubljansko vrtnarje, da so sklenili prirediti tako razstavo tudi v Ljubljani in sicer na jesen. Glavni razstavalci bodo: mestno vrtnarstvo (Tivoli) in vrtnarja g. Korsika in Heremansky. Pokroviteljstvo te zanimljive razstave je blagohotno prevzel gospod župan Peter Grasselli.

Opozorjajo občinstvo in se posebno vrtarje na to razstavo želimo le, da bi se jako obnesla, kar bo razvoju v nas zelo zanemarljivo vrtnarstva samo v največjo korist. Pri tej priliki bodi tudi omenjeno, da bi kazalo osnovati že davno napovedano vrtnarsko društvo, katero bi brez dvoma dobro izhajalo in bi imelo jako obširno polje za svoje delovanje. Pojasnila in navodila glede nameravane razstave, nakupa semen itd. daje drage volje mestni vrtnar gospod V. Heinitz, do katerega naj se blagovoli obrniti, kdor se za stvar zanima.»

6. maja 1893:
»Stavbe za deželno bolnico je deželni odbor na novo razpisal in to v prvi vrsti zaradi tega, ker se mu zdelo, da bi se zaradi stroške previsoke. Stavbeni podjetnik, namreč stavbna družba, dr. Franc Faleschini, Viljem Treo, firma Tönnies, Knez in Zupančič stavi so skupno ponudbo s pogojem, da se jim izroči tudi tesarstva dela za poslopja. Te zahteve ni hotel deželni odbor odobriti in je 13. maja t. l. razpisal novo konkurenčno dražbo. Stavbene firme, katere so prvič svoje ponudbe stavile skupno, so se pa sedaj razdružile in vsaka bo stavila svojo ponudbo posebej. Razven tega pa se jim bodo pridružili še nov ponudnik, arhitekt K. Waidman iz Zagreba. Red usmiljenih sester zida na levi strani posebno poslopje za stanovanje usmiljenih sester, katere bodo strege v bolnici in je stavbeni mojster dr. Faleschini že pričel zidati. Ves prostor je že ograjen z zidom, v katerem bo stalo dvonadstropno poslopje in v katerem bo velik vrt. V tem poslopju bodo v jednem delu stanovanja milosrdnic, v drugem pa bolnica za obolele duhovnike in pa za člane trgovinskega bošnišnega podpornega društva. Poslopje bode že prihodnji teden pod streho. Stroškov bode do 50.000 gld. Ta stavba bo stala na levi strani proti Vodmatu, na desni pa se bo zidala kapela, katero grade milosrdnice s pomočjo deželne odbora, ki je za to dovolil 7.000 gld., dočim so usmiljene sestre v to svrhu določile 6000 gld. Od uspeha licitacije za druge stavbe deželne bolnice je odvisno, ali se bo stavbo začelo še letos ali šele prihodnje leto.»

12. maja 1893:
»Na pregi dolenskih železnice, namreč pri mostu čez Gruberjev kanal, delajo se priprave za tir do mestne klavnice. — pri »Kodelovem« pa se polaga tir s tramoi do gramozne jame, iz katere bode lokomotiva vozila materialja za progo. — V kolikor je do zdaj določeno, otvori se proga Ljubljana—Grosuplje—Črčevje s 1. oktobrom t. l., a ona do Straže (Novega mesta) stoprav s 1. junijem 1894 l.»

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
KINO SLOGA
Fosco Giachetti in Laura Solari v njunem najnovejšem filmu pretresljive vsebine
Živa slika
Film je bil sneman tudi v Triestu
Drugi soigralci: Camillo Pilotto, Lauro Gazzolo
Poleg še dokumentarij: STRAZA NA NEBU
Radi velike dolžine filma predstave ob 14., 16.15 in 18.30
KINO MATICA
Film o življenju in tragičnem koncu slovite pevke preteklega stoletja
Maria Malibran
Maria Cebotari poje arije iz oper Rossinija in Bellinija. Sijajni igralci: Rossano Brazzi, Renato Caliente, Tina Lattanzi
Predstave: ob delavnikih ob 16., 18.30, 20.30; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30 uri
KINO UNION
Da je tudi med grofovsko hčerko in navadnim meščanom mogoča zakonska zveza, hoče pokazati film
Njegova Visokost
V glavnih vlogah: Germana Paolieri, Oretta Fiume, Adriano Rimoldi itd.
Predstave ob: 15.30, 17.30 in 19.30 uri

— Zdrava naselbina. Kraj Benacquedotto pri Florenci slov kot zelo zdrav. Prebivalci ucajajo lepo, čistijo starost. Te dni je umrl tam kolon Alojzij Ciottoli, ki je bil rojen v dotični naselbini 18. aprila 1842. Doživel je 101 leto in je bil do zadnjega delaven, živahen in bister.

— Nov grob. V Ljubljani je umrl večeraj g. Anton Košič. Pogreb bo danes ob 16. izpred kapelice sv. Antona na Žalah na pokopališču sv. Križu. Bodi mu lahka zemlja, žalujočim svojem naše iskrene sožalje!

— Smrt odličnega skladatelja. V Neaplju je umrl znani italijanski skladatelj Gennaro Napoli. Doživel je starost 62 let. Bil je profesor kompozicije na neapeljskem kr. konservatoriju. Napisal je več znamenitih skladb. Glasbena Italija je stavila vanj svoje velike upe. Priboril si je nagrado Bellini in je njegovo ime slovele tudi preko italijanskih meja.

— Nesreče. V ljubljanski bolnišnici se zdravijo naslednji ponesrečenci. Jožica Osolnik, 18-letna hči posestnika iz Prečene, si je pri padcu zlomila desno nogo. — Draga Kostanjska, 18-letnega vrtnarja iz Ljubljane, je pri nogometu soigralce močno sunil v trebuh. — Fr. Valentinič, 6-letni sin sluga iz Rudnika, si je pri padcu zlomil ključnico. — Terezija Kelzer, 13-letna dijakinja iz Ljubljane, si je pri padcu zlomila desnico. — Roza Peterlin, 49-letna žena posestnika iz Vel. Lašče, se je opelkala na desni nogi. — Janez Cot, 15-letni sin delavca iz Brezovice, se je uredal s koso v desnico.

IZ LJUBLJANE

—lj Paraštos (zadušnica) za blagopokojnik g. dr. Pavlom Avramovičem bo v nedeljo, 4. t. m., ob 11.30 v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

—lj Hladno kakor jeseni. Zdjaj bi morala nastopati največja vročina, a davi je marsikdo tožil, da ga zebe. Po dolgem junjskem deževju se ni več pošteno ogrelo. Precej tople je bilo sicer v torek, na praznik, vendar maksimalna temperatura ni bila posebno visoka. Včeraj smo pričakovali da bo vreme ostalo lepo, čeprav se ni bilo izgovod, da se bo izboljšalo. Zvečer je začelo zopet deževati. Podnevi se je od časa do časa pokazalo sonce izza oblakov in maksimalna temperatura je dosegla 20.3°. Po dežju ponči se je zjasnilo in zgostila se je megla, ki je ležala nad mestom še dolgo popoldne. Zaradi megle se nam je zdelo še tem bolj hladno, sicer se je na minimalna temperatura znašala le 9.4°. Zračni tlak je naraščal in ker se je tako ohladilo, je bilo upanje, da bo posijalo sonce ter da bo vreme lepo vsaj danes.

—lj Vabilo na občni zbor Tiskovne zadruge z. o. j., ki bo v petek, dne 16. julija, ob pol 6. popoldne v poslovnih prostorih Tiskovne zadruge v Dalmatinovi ulici št. 10. Dnevni red običajen. — Ako skupščina ob navedenem času ne bo sklepčna, bo pol ure nato na istem mestu in z istim dnevnim redom druga skupščina, ki bo veljavna sklepala ne glede na število navzočih članov.

—lj Bogato se Vam povrne izdelek, ako si nabavite Silevo Knjigovodstvo. Knjiga je primerna za obiskovalce tečajev, zlasti pa za samouke. Mladina naj ne zamudi prilike, da se nauči knjigovodstva, ki ga danes zahteva sleherni poklic. Knjigo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Iz pokrajine Trieste

—lj Ljudsko gibanje. Dne 27/28. junija je bilo v Triestu sedemnajst rojstev, petnajst smrtnih primerov in štiri poroke. Razstava umetnin iz 19. stoletja. Zanimanje triestnega likovno umetnost ljubčega občinstva vzbuja umetnostna razstava v galeriji na Corsu. Na razstavi so zbrane umetnine iz 19. stoletja. — Glasbene produkcije. Te dni so nastopile v dvorani triestinskega glasbenega ateneja z lepim uspehom gojenke klavirskih sol profesorice B. M. Patrizio, De Micheli, Livije Mosetti, Fr. Cobal, Germani ter Jolande Rendi, Sabini.

— Ponesrečenci. Po glavi se je pobil pri padcu Klavdij Camadar iz ulice Zurutti 6. Pod voz je prišel 41-letni Ivan Gratton iz ulice Alceardi 5. Ima poškodbe na desni nogi. 64-letno Ivano Ursic iz ulice Serbatolo 6 je povzeli neki kolekar. Obledela je po poškodbah na desni nogi. Levo stegno so si je zlomila pri padcu 78-letna Josipina Cusin iz ulice Carducci. Desna rebra ima polomljena 9-letni Bruno Brovedani, ki ga je brcnil konj. Ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici.

— Nezgode. 13letni dijak Lucijan Bon iz ulice Mazzini je padel na Corsu Vittorio Emanuele III s stramvajskega voza in obležal s poškodbami v podramnem delu. Neki motociklist je povzeli malo Rito De Castro v mestni četrti Rione del Re. Dekletce ima poškodbe na bradi. 41letna Marija Rigo iz ulice Media 50 je padla na duinski cesti s kolesa ter si je poškodovala pri padcu desno ramo in desno oko. Silna usoda je doletela 33letnega delavca Jurija Ossicha iz Capodistrie, ki ima poškodbe na ustnah. Ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici.

— Demografska slika. Dne 29. in 30. junija je bilo v Triestu 20 rojstev, 10 smrtnih primerov in šest porok.

— Literarni in glasbeni večer. V dvorani v ulici Imbriani je bil literarni in glasbeni večer, ki ga je organiziral triestinski krožek združenja umetnic Dr. Fabij Tedeschi in razčlenil najnovejšo delo pesnice Giannine Longo Tamburini. Zatem je recitala gospa Longhino-Villa nekatere izbrane pesmi omenjene pesnice. Večer, ki je bil zadnji v tej kulturni sezoni, je bil zaključen z nastopom viorista Alfonza Musestija. Vsi trije so bili deležni pohvale številnega triestinskega občinstva.

— Nezgode. Ob pristanišču bratov Bandiera je padel 54-letni Anton Andreuzi iz Muggije z mizarskega odra in se pobil po glavi. Po vsem telesu se je poškodovala pri padcu pod stopnicah 72-letna zasebnica Cecilia Gerin, stanujoča v ulici dell' Ospedale. 41-letni Orest Iviani iz ulice Battersa 22 je bil zaposlen v delavnici Lippi. Drobce železa mu je priletel v levo oko in mu ga občutno ranil. Desno uho je ogrizel konj 53-letnemu Valentinu Bernichu. Ponesrečenci so se zatekli v triestinsko bolnišnico.

— Predavanje o židovskih vplivih. V središču za proučevanje židovskega vprašanja v Triestu je imel do večerj predavanja Hektor Martinoli. V svojem drugem predavanju je razpravljal o židovskih vplivih na sodobno omiko. Predavatelj je kakor znano, rektor omenjenega središča.

— Smrt hrabrega triestinskega mornarja. V hrabri borbi je padel na krovu svoje ladje mornar Franc Esca. Pokojnik je bil po rodu iz Trieste in je izšel iz mladinskih fašijskih organizacij.

Miski

Med otroci otrok biti je težko, med bedaki bedak biti je lahko.

V marsikateri mladostni blodnji je več resnice, kakor v izkušnjah zrelih let.

Zdi se nam, da je sedanja sreča najmanjša, minula največja, a najlepša bodoča, ki si jo mislimo v mavričnih barvah.

Kadar zamižimo na eno oko, vidimo več kakor na obe očesi.

Duša marsikatega pesnika ima sladkorno bolezen.

Tudi slon je na nekaterih mestih ranljiv.

Tak je človek: najraje odriga rožo, ki se razcveta in jo vtakne v vazo z občutkom, da bi v njej živel.

Mnoga voda je globoka — da je to res, opazimo šele takrat, kadar jo vihar zvrtni.

Srečen biti je lahko, srečen ostati težko.

Tudi najneznatnejša lučka je svoji okolici svetilnik.

Skromna cvetlica podarjena v življenju je dostikrat več vredna, kakor razkošni venci ob smrti.

So ljudje, ki so nam prijetni s svojimi slabostmi, mnogi so pa nam nadležni s svojimi krepostmi.

Marsikdo, ki se čuti mogočnega, bi bil osramočen, ako bi lahko čital v duši malega človeka.

Ce nezrelo sadje še tako oslaja, ne bo s tem tudi zrelo.

Ako se ničesar ne bojiš, si prost človek.

Kadar sonce sije, postavi luč pod mernik!

Kar zamoliš sovražniku, to ne povej prijatelju.

Trenutna pomoč je dostikrat pomoč za vse življenje.

Marsikatero upanje se maščuje s tem, da se uresniči.

Custven človek ima lažje več čustev, kakor modrijan modrosti.

Kdor denar skozi okno meče, temu se kmalu vsa vrata zapro.

Marsikatero dekle je zato nebesko bitje, ker ima mnogo čemeljiskih dobrot.

En bedak lahko družbi več škoduje, kakor ji deset modrih koristi.

Ce pride sreča k tebi skozi vrata jo primi in drži, da ti ne skoči skozi okno.

Modrijani so potapljači v morju življenja.

Tudi na življenjski poti so široke ceste in ozke steze.

Ako odstraniš svoje predsodke se pravi bolj pameten biti, a ne tudi srečnejši.

Pravo srce ima tiha vrata in ne vrata na tečaje z zvonom.

Cimbolj globoko je zajeta modrost, tem težje jo razumemo.

Človek misli, da je veletok, pa je le skromen val.

Kdor veruje v senco, naj ne zataji sonca.

Ljubavna pisma, ki smo jih pisali so največji naši sovražniki takrat, ko se spremeni ljubezen v sovraštvo.

So ljudje, ki nam prijateljstvo s surovostjo izkazujejo.

Največje samopriznanje starosti je, da se jo zataji.

Spomin je ura — repetirka starosti.

S talentom lahko skopariš z genialnostjo ne moreš.

Temperament je temperatura duše.

Kdor svoj čas ubija je samomorilec.

Roži daj rožo, kravi pa travo.

Ce sovraštvo še tako božaš, v ljubezen ga ne boš spremenil.

»Ljubezen je slepa« zato, ker si zaljubljenca mečeta pesek v oči.

Kdor se na slepo srečo vrže v življenje, hitro spregleda.

Zivljenje brez ljubezni je možu travnik brez rož. ženi puščava.

Slabič je srečen, ako vidi na plašču krepostnega človeka liso.

Sonce in dobro srce svetita tudi takrat, ko njih žara nihče ne opazi.

Nam ljuden je prav tako, kakor zrakovplovcem: če hočemo v višino, moramo mnogo odvračnega bremena odstraniti.

Zeno lahko varaš, kadar ji govoriš o ljubezni, ne boš jo prevahal, kadar jo ne ljubiš več.

Radio Ljubljana

PETEK, 27. JULIJA 1943-XXI
7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šljaneč. Orkestralna glasba. 13.45: Pisana glasba. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Operna glasba na ploščah. 14.20: Orkester Cetra, vodi dirigent Barzizza. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.15: Koncert kitarista Stanka Preka. 17.35: Prenos za Bolgarijo. 19.00: »Govorimo italijansko«, poukaje prof. dr. Stanko Lehen. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Radijsko družino. 21.05: Orkester »Armonia«, vodi dirigent Segurini. 21.40: Koncert mezzosopranske E. Karlovec. 22.10: Lahka glasba, vodi dirigent Petrala. 22.45: Poročila v italijanski.

SOBOTA, 3. JULIJA 1943-XXI.

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 11.50: »Pol ure za vojake«. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Valčki, polke in mazurke. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Orkester vodi dirigent Gallino. 13.50: Komorna glasba. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šljaneč — sodelujeta sopranistka Draga Sok in tenorist Janez Lipušček — operetna glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 15.15: Pokrajinski vestnik. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 17.15: Nove plošče Cetra. 18.00: Gospodinjstvo predavanje v slovenski. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 20.20: Priponbe k dogodkom. 20.40: Lirična prirediteljske družbe EIAR: Gounod: Faust. 22.45: Poročila v italijanski.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Viskokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občno ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire, v kosih od 1.000 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jadrino olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kva, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v doazah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razlagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; trda razlagana drva 40 lir za stot; enotno mlno, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

DNEVNE VESTI

— Italijansko-nemški tiskovni sestanek v Benetkah. V Benetkah se je sestala italijansko-nemška komisija, ki je bila imenovana lanskega novembra z nalogo, da prouči novi statut mednarodne federacije za tehnični in periodični tisk. Sestanku so prisostvovali predstavniki obeh držav. Komisija je odobrila osnutek pravilnika, ki bo predloženo mednarodnim italijanskim ter nemškimi oblastvom. Ob sklepu razprav in posvetovanj so bile odposlane brojavke ministru za ljudsko kulturo; ravnatelju italijanskega tiska, nemškemu tiskovnemu šefu ter nemškemu veleposlaniku v Rimu.

— Sest bratov pod orožjem. Tudi kraj Lissone ima družino, ki se lahko ponaša s tem, da ima šest sinov pod orožjem. So to bratje Arosio, Emil je topničar, rojen 1914; Vico je višji kaporal, Luigi pa konjenik. Oba sta rojena 1907. Atilij je galsilec, rojen je 1905; Aldo in Rinaldo sta prostaka. Prvi je rojen 1912, drugi pa 1921.

— Nagrada Boccioni podeljena slikarju Prampoliniu. Iz Rima poročajo: Nagrada Umberto Boccioni v znesku 50.000 lir, namenjena futuristični umetnosti, je bila podeljena slikarju Henrikju Prampoliniu. Razsodiščna komisija, ki je bila imenovana po Kr. italijanski akademiji, je hotela dati s podelitvijo nagrade slikarju in kiparju H. Prampoliniu priznanje njegovega dela, uspehom umetnika novotarja, ki pripada futurističnemu gibanju iz l. 1912.

— Perceña posojila v mareu. Notranji minister objavlja: V mareu 1943-XXI. je bilo dovoljenih 2024 poročnih posojil v skupnem iznosu 3.028.700 lir. Od pričetka podeljevanja poročnih posojil je bilo ugodno rešenih 242.472 prošenj za skupen znesek 380.751.430 lir.

— Italijanska pisateljica predava na Dunaju. Odlična triestinska pisateljica in predavateljica Marija Xidias Herman je imela v dunajski Uraniji serijo predavanj o Michelangelu in Raffaelu. Svoja strokovna izvajanja je ponazorjevala s projekcijskimi posnetki. Zela je lep uspeh. Pisateljica pripravila knjigo o italijanski ženi, ki bo izšla v neki nemški založbi.

— Novi škof v Acqui. V Turinu je bila slovesna škofova posvetitev mons. Dell' Omo, ki je bil imenovan za škofa v Acqui. Cerkveni slovesnosti so prisostvovala številna zastopstva iz mesta Acqui. Posvetitveni obred je opravil turinski nadškof ob asistenci škofov Pinardija in Giorgija.

— Italijanska glasba v Nankingu. V Nankingu je bil koncert izbranih italijanskih starinskih skladb, ki so jih izvajali italijanski umetniki. Koncertu je prisostvoval tudi predsednik nacionalne Kitajske Vančingvej, ki ga je ob prihodu pozdravil italijanski poslanik Taliani. Med navzočimi so bili tudi kitajski znanjci in propagandni ministri, japonski poslaniki, nemški odpravnik poslov ter drugi diplomatski predstavniki.

— Na polju slave je padel bersaljski podporočnik Viktor Mazzacurati. Pokojnik je bil po rodu iz Rima. V mladih letih je posetal akademijo G. I. L. -a. Udeležil se je bojev na jugoslovanskem in albanskem bojišču. Odlikoval se je v številnih spopadih in je bil odlikovan s srebrno svetinjo.

— Umrla je vrhovna prednica salezijanek sester. V Nizzi Monferrato je umrla

KINO MATICA
Predstave: ob delavnikih ob: 16., 18.30 in 20.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob: 10.30, 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30 uri

— Sokol, orel in orlič v novarskih hribih. Iz Omege poročajo: Znani milanski lovec Anzelm Bracchi je v hribih Fobello ustrelil krasnega sokola, ki domuje sicer v gorski skupini Monte Rosa. Ob razpetih krilih je meril 2.10 metrov. V Beuri pri Domodossoli pa se je posrečilo nekega spretnemu lovcu, da je zajel orla s pomočjo pasti. Imel pa je še nekaj toliko moči v sebi, da se mu ni bilo mogče približati. S takšno živostjo in silo se je branil. Nazadnje so ga morali ustreliti. V bližini pa je gnezdič v hudih strminah orlič, ki so ga zajeli in ki skrbi sedaj zanj lovec, ki ga je bil zajel.

Prosvetno delo Pokrajinske delavske zveze

Delovanje knjižnice, ki je lani izposodila 94.774 knjig

Ljubljana, 2. julija.
V svojem letnem poslovnem poročilu za lani Pokrajinska delavska zveza govori tudi o delovanju knjižnice, ki je znana v Ljubljani pod imenom »Delavska knjižnica«. V poročilu so zbrani nekateri zanimivi podatki, značilni za prosvetno življenje v Ljubljani.

Prosvetne prireditve

Prosvetne prireditve PDZ lani ni priredila mnogo, kar je razumljivo. Omeniti je na vsakem lepo božično, ki je bila prirejena s sodelovanjem Borze dela v veliki dvorani poslojstva PDZ. Na sporedu so bili glasbeni in drugi nastopi. Obdarovanih je bilo mnogo nezaposlenih delavcev in njihovih družin. Druga javna prosvetna prireditev je bila prirejena v isti dvorani leta 21. marca. Sodelovala sta pevka zbor gospodinjstev pomočnic in otrok, nastopil je Premelevec oktet in peti so si šli. Omeniti je še treba, da so posamezni oddelki PDZ priredili lani in letošnje prve mesece svoje posebne prosvetne prireditve in tečaje.

Glavno prosvetno delo

Glavno prosvetno delo PDZ je obsegalo delovanje knjižnice. Knjižnica PDZ je ena največjih ljubljanskih javnih knjižnic (razen Senjarske in Prosvetne zveze). Knjižnica ima vedno velik pomen za izobraževanje delavstva in knjige nudijo delavstvu, ki se ne more udeleževati tako pogosto kulturnih prireditev kakor pripadniki drugih stanov, najpotrebnejšo duševno hrano. V vseh knjižnicah je zadnja leta zelo zlahko vedno več je čitateljev in čedalje več knjig izposodi. Knjižnice police v knjižnicah so zdaj vedno bolj prazne, ker je več na knjig izposodi. Zda čita mnogo pripadniki vseh plasti prebivalstva. Naglasiti je pa treba, da je delavstvo sorazmerno mnogo čitalo tudi prejšnja leta, zlasti v primeri s tem, da delavci ne utegnejo čitati. Koliko in kaj prav za prav čitajo delavci, vsaj do neke mere spoznamo iz številk o izposojenih knjigah v knjižnici PDZ. Priporočiti je pa treba, da si tam izposojajo knjige tudi pripadniki raznih drugih poklicev ter stanov, ne le delavci. Toda delavci si izposojajo knjige tudi v drugih javnih knjižnicah, tako da si ne moremo ustvariti prave slike o tem, koliko prav za prav čitajo.

Doslej največji knjižnični promet

Knjižnica PDZ je imela lani doslej največji promet. Izposojenih je bilo skupno 94.774 knjig. Razumljivo je, da so največ knjig izposodili pozimi. Po številu izposojenih knjig je bil mesec januar. Lani januarja so izposodili 10.670 knjig. Tudi februarja je bilo zelo živahen promet; izposojenih je bilo 10.044 knjig. Marca so izposodili 8.958 knjig, aprila 7.777. Zanimivo je, da so najmanj knjig izposodili novembra, in sicer 6648, tako da so jih celo julija in avgusta več. Julija je bilo izposojenih 7612 knjig, avgusta 6959, junija 7551, maja 6984, septembra 6717 in oktobra 6871. — Knjižnica ima leposlovne in znanstvene knjige; znanstvenih knjig je seveda v primeri z leposlovnimi mnogo manj. Skupno je bilo lani izposojenih 9843 znanstvenih knjig, in sicer največ januarja (1154) in februarja (1047). — Največ imajo seveda slovenskih knjig. Toda izposojajo tudi italijanske, srbohrvatske in nemške knjige. Slovenskih knjig so izposodili lani skupno 56.566, srbohrvatskih 3562, italijanskih 2459 in nemških 32.187. Stalno naraščajo člani knjižnice. Lani se je število članov pomnožilo na 857. Največ se jih je vpisalo januarja (118) in februarja (107).

Razvoj knjižnice

Televizija o prometu v knjižnici v posameznih letih nam tudi pokaže, kako se je knjižnica razvijala od svoje ustanovitve leta 1926. V splošnem je promet stalno naraščal doslej. Bilo je nekaj izjem, tako da je bilo malo manj prometa l. 1930 in l. 1933 v primeri s prejšnjimi leti. Prvo leto je bilo izposojenih le 2.821 knjig. Naslednje leto so jih izposodili že 15.495. L. 1928 se je promet več kakor podvojil, tako da je bilo izposojenih 35.045 knjig. L. 1929 je še močno narasel — 49.838 knjig. a l. 1930 je bil malo manjši (46.971). Naslednje leto je bil zopet porast (53.008), in tudi še l. 1932 (54.260), nakar je nastopilo malo nazadovanje l. 1933 (50.537). Poslej so številke o prometu gibale tako: leta 1934 52.253 knjig, leta 1935 57.071, l. 1936 62.503, leta 1937 65.104, leta 1938 62.985.

leta 1939 59.802, leta 1940 69.385, in leta 1941 84.774. Knjižnica je torej izposodila v letih svojega obstoja skupno 925.897 knjig. — Razumljivo je, da na promet v knjižnici vplivajo tudi splošne prometne razmere, kar se je pokazalo v drugi polovici lanskega leta, ko knjižnica ni imela več obiskovalcev izven ljubljanskega pasu. Vendar je promet še vedno tako velik, da je knjižna zaloga mnogo premajhna. Mnogim članom pogosto ni mogoče ustrediti in morajo dolgo čakati, da dobe zaželeno knjigo. Vendar se knjižnica stalno izpopolnjuje; število knjig stalno narašča in številke o tem tudi lepo kažejo kako se je knjižnica razvijala. Prvo leto je imela le 3899 zvezkov. L. 1927 jih je imela 5938, leta 1928 8376, leta 1929 že 12.073, leta 1930 13.123, leta 1935 20.200, leta 1940 23.740, predlanskim 24.378 in lani 24.731.

Člani po poklicih

Da je knjižnica Pokrajinske delavske zveze res delavska, sprevidimo po tem, da je med svojimi člani štela lani 3.455 delavcev; vendar je bilo dijakov največ, in sicer 4.617. Sledje nameščenci in uradniki, ki jih je bilo 3.098. Pripadnikov svobodnih poklicev je bilo 476, obrtnikov 207 in 783 zasebnik. Skupno je knjižnica štela 12.636 članov. Moških je bilo znatno več kakor žensk, v razmerju 9.263:3.373.

Kaj so čitali

Številke kažejo, da je prevladovalo leposlovje, med tem ko je bilo znanstvenih knjig izposojenih le okrog 10%. V leposlovju je bilo na prvem mestu pripovedništvo; znatno je, da je bilo za liriko in sploh poezijo

malo zanimanja, kar opažajo tudi v drugih knjižnicah. Tisti redki ljubitelji pesni pa znajo pravilno ceniti pesniške stvaritve in zato so bila med slovenskimi pesniškimi deli (izvirnimi in prevodi) največkrat izposojena naslednja: Zupančičeva 46krat, Prešernova 45krat, Puškinova 35krat, Murn-Aleksandrova (16), dela vseh drugih pesnikov pa manj kakor desetkrat. Številna dela sploh niso bila izposojena vse leto. Med dramatskimi deli so bila na prvem mestu Cankarjeva (148) in Shakespearejeva (131). Druga dramatska dela skoraj ne pridejo v poštev, saj so bila izposojena le po enkrat, a mnoga so ležala na knjižni polici vse leto.

Priljubljeni pisatelji

Dela slovenskih pisateljev so bila lani izposojena znatno večkrat kakor prejšnja leta. Čitateljem gre priznanje, da cenijo zlasti Cankarja, tako da so bila Cankarjeva dela najbolj čitana med slovenskim pripovedništvom, izposojena so bila 694krat. Domači in tuji pisatelji so se vrstili tako: Tolstoj (445), Stenkviz (430), Bevk (414), Jurčič 379, Dostojevski (367), K. May (331), Juš Kozak (321), Mitchell (312), Lawrence (295), Grazia Deledda (280) itd. Malo moti samo, da je tako zelo cenjen K. May, kar pa prav lahko pojasnimo, saj vemo, kdo čita te knjige; ob čitanju Mayevih knjig se še vedno najbolj razširi domišljija dečkov, ki vidijo vzore v junastvih junakov, kakršne so ustvarjali May in podobni pisatelji. Sicer je pa treba reči, da je okus naših čitateljev v splošnem dobro razvit ter da ima delavstvo čut za dobro knjigo.

Turčija v luči statistike

Industrijska proizvodnja in konzum sta lani v splošnem nekoliko nazadovale

Predlanskim so dvignili iz turških premovalov okrog 3.000.000 ton črnega premoga, lani pa 2.000.000 ton. Nasprotno je pa imela Turčija predlanskim na razpolago samo 100.000 ton rjavega premoga, a lani 270.000. Proizvodnja bakra je znašala lani 8.300 ton in se je zmanjšala približno za 20%. Proizvodnja papirja je znašala lani 9000 ton, približno toliko kakor predlanskim. Najbolj je nazadovale lani cementna industrija, ki je izdelala lani 178.000 ton cementa ali 60% povprečne proizvodnje zadnjih predvojnih let. Proizvodnja bombažne preje je nazadovale za 10%. Poraba električnega toka v območju elektrarn v Istanbulu, Ankari in Izmiru, ki je merodajna za splošen položaj, se je zmanjšala od 7,7 milijonov na 7 milijonov kWh ali za 10%. Poraba tobaka in soli se je pa povečala za 10%. Zganja so popili Turki lani približno toliko kakor predlanskim, vina in piva pa 30 do 40% manj.

Proizvodnja sladkorja je znašala lani samo 57.000 ton ali približno tretjino manj kakor povprečno v zadnjih treh letih. Letna poraba sladkorja, ki je znašala prej povprečno 100.000 ton, se je zmanjšala lani za 40%, in sicer zaradi visokih cen, ki jih je določila vlada, da bi omejila porabo sladkorja. Indeks življenjskih potrebščin v Ankari se je dvignil po računih Zavoda za proučevanje konjunktura v trgovinskem ministrstvu lani od 151 na 307 ali za 103%, v Istanbulu pa od 158 na 340 ali za 115%. Indeks cen v trgovini na debelo se je dvignil lani od 222 na 521 ali za 135%, najbolj

so se podražili kava, čaj in sladkor, močno pa tudi žito in stročnice.

Obtok novčanic se je povečal lani od 513 na 735 milijonov turških funtov ali za 40%. Ob koncu lanskega leta je dobila Turčija zakon o enkratni oddaji premoženja, obkara je za nekaj časa zavrla naraščanje obtoke novčanic. Turški zlati funt, ki je veljal v decembru predlanskega leta povprečno 27,5 papirnatih funtov, je veljal proti koncu lanskega leta že nad 31 papirnatih. Delnice Centralne banke so notirale lani v apriju 180 funtov, proti koncu leta so na padle na 130. Turški blaginjski zapisi in obveznice notranjega posojila so padle za 10 do 15%.

Hranilne vloge so znašale ob koncu leta 1938. 110 milijonov turških funtov, v septembru 1939, samo 70 milijonov, v oktobru lanskega leta pa že 134 milijonov. V zadnjih tednih lanskega leta so vloge z enkratno oddajo premoženja sicer zopet nekoliko nazadovale in sicer do konca leta za 118 milijonov funtov, vendar so pa izkazale banke v poednih bilančnih postavkah znatno povečanje, kar gre večinoma na račun zmanjšanja kupne moči denarja. Zavarovalne premije v vseh panogah za zavarovanja so znašale leta 1938, okrog 4,5 milijonov turških funtov. Zaradi večje nevarnosti in s tem v zvezi zvišanja postavk v transportnem zavarovanju so se zvišali ti dohodki od 8,5 predlanskim na 15,5 milijonov turških funtov lani. Izplačane odškodnine so pa znašale približno eno tretjino vplačanih premij.

Zanimiva geološka odkritja

tam, kjer je po starih pravljicah kraljevala čarovnica Kirka

Okolica Monte Circeo v Starem Latiju, zdaj Ciercello vzhodno od Terracina, je vsa ovita s pravljicami. Ime Circeo kaže na čarovnico Circe ali Kirka, ki naj bi bila po stari pravljici kraljevala tu in ki je po Homerju izpremenila Odisejeve spremljevalce v svinje. Gora sama je strma in v Tirensko morje segajoča pečina, visoka 540 m. Ob njenem vzhodnem vrhu leži mesto San Felice s starimi ruševinami iz pradavnih časov. Proti koncu rimske republike je bilo tu letovišče, kamor so bogati Rimljani zelo radi prihajali na počitnice.

Na obali je cela vrsta podzemskih jam, ki so jih začeli nedavno sistematično raziskovati. Takozvano »Kozjo jamo« je od-

kril že leta 1817 znani italijanski naravoslovec in mineralog G. D. Brocchi in jo leta 1883, temeljito preiskal. Takrat je bilo predzgodovinsko raziskovanje šele v povojih. Od leta 1936 pa posveča Italijanski inštitut za paleontologijo tem podzemnim jamam vedno večjo pozornost. V tem letu so začeli izšuševati Pontinska močvirja in geologi so ugotovili, da je zakrivalo v predzgodovinskih časih vse podzemne jame, med njimi tudi Kozjo, morje. Zda so pa podzemne jame povprečno 9 m nad morsko gladino.

Sedanji Monte Circeo je bil nekoč otok. Kozja jama ima zelo ožek vhod, skozi grmovje in goščavo težko dostopen, ki se pa potem kmalu razširi in konča z mno-

mala se je s temno bledoto njene polti in bledozlato barvo njenih las.

»Pozni ste, Peter,« je rekla in se ozrla na nihalno uro.

»Vem. Nikar ne zamerite.«

»Kar šli bi, kaj menite?« je predložil Tanky.

»Moj voz čaka spodaj,« sem odgovoril.

»Bi hoteli pozvoniti, gospod Gifford?« je rekla gospa Drassilisova. »Naročiti moram Parkerju, naj pokliče še enega.«

»Vzemite me s seboj v svoj avto,« sem začul glas, ki mi je šepetal na uho.

Pogledal sem Cintijo: njen obraz je bil neizpremenjen. Nato sem pogledal Tankyja Gifforda in uganil, koliko je ura. Že večkrat sem ga bil videl s tem izrazom »kakor mrtva riba«, posebno pa takrat, ko so naju seznanili v »Empiru«.

»Če hočete, se peljita vidva z gospodom Giffordom v mojem vozu,« sem rekel gospe Drassilisovi, »midva pa prideva kmalu za vama.«

A kakor je bilo videti, ni gospe Drassilisova na tisto uho nič slišala. Ko je odgovorila, je imel njen glas nekak rezek zvok, ki ga Tanky najbrže ni opazil, meni pa je kakor trobenta zadonel na uho.

»Meni se ne mudi,« je rekla. »Gospod Gifford, ali hočete vzeti Cintijo s seboj? Midva z gospodom Burnsom se pripeljeva za vama. Na stopnicah boste srečali Parkerja: recite mu, prosim, naj pokliče še en avtomobil.«

Ko sta Cintija in Tanky odšla in so se vrata zaprla

za njima, se je gospa kakor kača obrnila proti meni: kakor prava pisana kača.

»Kako morete biti tako netaktni?« je vzkliknila. »Pravi bedak ste, Peter! Kaj nimate oči?«

»Oprostite,« sem odgovoril.

»Tolikanj zaverovan je vanjo!«

»Žal mi je.«

»Kako to mislite?«

»Žal mi je zaradi nje.«

Skrčila se je vase, kakor da mi hoče planiti v obraz. Oči so se ji iskrale. Meni so se usta mahoma osušila in srce mi je bilo divje razbijati. Oba sva bila razjarjena. Zavedala sva se, da je nastopil trenutek, ki sva ga slutila že nekaj let. Jaz po svoji strani sem bil zadovoljen, da je prišel; kakor nas nekaj globoko prevzema, nam je zmerom v olajšanje, če moremo svobodno govoriti in odkrito povedati vse, kar mislimo.

»Oh,« je rekla nazadnje. Glas ji je drhtel in očitno je bilo, da se komaj premaguje. Oh! A kaj vam je moja hči, gospod Burns?«

»Dobra prijateljica.«

»In kakor kaže, ji skušate kot dober prijatelj pokvariti priliko, ki se ji ponuja; ali ne?«

»Če merite s tem na gospoda Gifforda, tedaj... tedaj se ne motite!«

Taka je bila, kakor bi jo hotelo zadušiti. Čez čas je nadaljevala:

»Aha, razumem! Razumem. Toda jaz bom napravila istoriji enkrat za vselej konec! Ste slišali? Že

Mornarji z italijanskih MAS, ki operirajo proti sovjetskim ladjam v Ladoškem jezeru

gimi stranskimi rovi v obliki široke in visoke jame. Geologi so dalje ugotovili, da so živi v tej podzemni jami v zadnji periodi ledeno dobe približno pred 130.000 leti ljudje. Po najdenih kosteh povodnih konj, jelenov in koz so lahko sklepali, da so ljudje že v onih pradavnih časih uporabljali kosti kot orodje. Ti ljudje so spadali približno v isto dobo kakor neandertalski človek.

V neki drugi jami so našli zelo dobro ohranjeno okostje rinocerosa. Doslej so odkrili 32 takih jam in od teh je bilo preiskanih 10. Volna je pa to važno delo zavrla in treba bo počakati do njenega konca, da se bo lahko zopet nadaljevalo.

Sladkorna pesa v Evropi

Mednarodna zveza za sladkorno statistiko je zbrala v maju podatke o posajeni sladkorni pesi, in proizvodnji sladkorja v Evropi v letu 1943. Francija ima letos s sladkorno peso zasedanega 160.000 ha polja (lani 190.000) Belgija 44.470 (51.057) Danska 45.000 (46.431) Švedska 49.400 (43.321), Srbija 19.600 (13.220), Rumunija 70.000 (41.343), Švica 4450 (3835), Finska 3100 (2535). Generalni komisariat Letonska 20.000 (20.000), generalni komisariat Litva 15.000 (12.300) in Turčija 47.000 (33.835). Skupaj torej 478.129 ha (lani 467.877). Manjkajo pa podatki o drugih evropskih državah, kjer se tudi prideluje mnogo sladkorja. Po novi cenzitvi znanega strokovnjaka za sladkor F. O. Lichta ima letos zasedanega s sladkorno peso Slovaška 15.000 ha (lani 16.000), Madžarska 100.000 (77.000), Italija 160.000 (150.000), Španija 75.000 (25.000), Hrvaška 10.000 (4411), Bolgarija 23.000 (22.000), Anglija 165.000 (165.000) in Irsko 40.000 (37.000).

Za leto 1943/44. ima torej Evropa brez Nemčije, Protektorata, bivše Poljske in Nizozemske zasedanega s sladkorno peso 1.066.120 ha polja, dočim ga je imelo lani 1.067.038 ha, tako da znaša prirastek 1.06%. Nemčija, protektorat bivša Poljska in Nizozemska so zasejali letos najmanj toliko sladkorne pese kakor lani. Letos se obeta Evropi nekoliko večji pridelek sladkorja kakor lani, če bo letina sladkorne pese ugodna. Zaukraj kaže dobro, ker je bilo spomladi in v začetku poletja dovolj moče.

Bencin iz gumija

Svetovni kolektor sirovine se je temeljito preuredil. Iz premoga lahko pridobivamo mlo in jedino masčobo, koruzo sežigajo, tekstilna industrija že uporablja sintetično izdelano tkivo trpežnejše od vsakega volnenega. Japonci imajo zdaj toliko gumija, da ne vedo kam z njim. V Nizozemski Indiji in na Malajskem polotoku je bila tako dobra letina, da ima Japonska gumija mnogo preveč. Presežek gumija je protiutež presežku kave. Brazilija je imela lani še vedno več milijonov kave, ki jih uporablja za pridelavo kave. Uporabljati jo mora bodisi za pridobivanje olja ali kot kurivo, ali pa tudi za pridobivanje nove sirovine. Toda kave je bilo zadnja leta v Braziliji toliko, da so morali nekaj let kratkoročno pometati v morje.

Japonci pa ne bodo z gumijem sledili zgledu Brazilije. Od lanske pomladi delajo v Malajskem področju razni laboratoriji, v katerih skušajo pridobivati iz gumija pogonske snovi. Dosedanji uspehi so bili zadovoljivi. V pokrajini Selangor so

zgradili prve tvornice za pridobivanje pogonskih snovi iz gumija. Gre za pridobivanje težkih olj in bencina.

Smrt sloveče španske igralk

V Madridu je umrla sloveča igralka Loreto Prado, ki je bila zelo oboževana ter obdovana. Na oder je stopila s 14. letom in ga ni več zapustila. Mnogočese so prišle kropiti njeno truplo. Špansko časopisje ji posveča obsežne nekrologe, saj je s pokojnično osebnostjo povezana polstoletna tradicija španskega gledališča.

Nov velik prekop na Madžarskem

Navzlic vojni je storila Madžarska nepoparen korak na poti k gradnji svojega omrežja vodnih poti. Začela je namreč graditi prekop Sajo. Novi prekop bo omogočil melioracijo 260.000 oralov rodovitne zemlje. Gradbeni stroški bodo znašali okrog 40 milijonov pingv, dela bodo pa trajala približno osem let. Reka Sajo bo razdeljena s sedmimi v strugo vzdignanimi jezovi v devet odsekov. Polg tega bodo zgrajene nove zavornice. Dva nova nasipa bosta tvorila mejo paroplovbe. Zavornice bodo visoke 1,5 do 7 m. Novi prekop bo vezal industrijsko področje doline Saj preko Tise z Balkanom in preko bodočega prekopa Donava—Tisa z zapadom. Po reki Sajo bodo lahko vozili tudi srednjeveliki parniki, prihajajoči z Donave in Tise, ne da bi bilo treba tovor prekladati.

Zavod za proučevanje tobaka v Sofiji

V Sofiji je bil ustanovljen Zavod za proučevanje orijentalnega tobaka, ki bo sodeloval z mednarodnim znanstvenim društvom za proučevanje tobaka v Bremenu. Novi znanstveni zavod je priključen Sofijski univerzi. S priključitvijo Makedonije in Tracije je postala Bolgarija v pridelovanju tobaka orijentalne vrste prva država na svetu. Novi znanstveni zavod bo delal poizkuse z novimi vrstami orijentalnega tobaka, skrbel pa bo tudi za njegovo izboljšanje in pridelavo. O svojem delu in uspehih bo prioblaševal znanstvene razprave. V upravnem odboru, ki mu predseduje ravatelj Nemško-Bolgarske kreditne banke, bivši finančni minister Marko Rjaskov, so tudi zastopniki mednarodnega Znanstvenega društva za proučevanje tobaka, kmetijske fakultete Sofijske univerze ter Kmetijske in Zadržne banke.

Tragična smrt švedskega letalca Salwena

Eden najboljših švedskih letalcev, poročnik Erich Salwen se je smrtno ponesrečil. Njegovo letalo je strmoglavilo na tla, kjer se je vnelo. Salwen je postal letalski častnik l. 1939, in se je udeležil kot protostrojke vojne med Finsko in Rusijo, kjer se je odlikoval še prav posebno.

MODERNI OTROCI

Ded leže po obedu na divan in kmalu začne smrčati v najrazličnejših tonih. Ko pride v sobo Janezkova mamica, najde dekca, kako vrti gumb na dedovem telovniku.

— Kaj pa počneš, Janezek? Dedu boš zburil! — zajepeče mati in prime dekca za roko, da bi ga odvedla.

— Ne bom ga zburil, mama! Rad bi samo našel drugo radijsko postajo, ki oddaja lepšo glasbo.

nekaj časa opazam, koliko je ura. Skratka, ker sem vam dovoljevala, da ste svobodno prihajali v mojo hišo, kadar in kolikor vam je bilo volja, si menda domišljate, da lahko...

»Da lahko?...?« sem ponovil, videč njeno obotavljanje.

»Da, v hišo prihajate, postavljate se med Cintijo in gospe, ki bi jih utegnili zanimati, in zlorabljate svoje prijateljsko razmerje do mene in do njene pozornosti. Pravim vam, da ji pokvarjate vse priliko. To je...«

Tisti mah je vstopil Parker in javil, da čaka avtomobil pred vrati.

Molče sva se peljala k Fletcherjevim. Car je bil pretrgan. Nobeden izmed naju se ni mogel vrniti v tisto prvotno stran duha, ki je bilo sprožilo prvi nastop pričakovanega spopada, a v manjši razburjenosti je bilo nadaljevanje prepira nemogoče. Bilo je tisto blaženo zatišje med dvema »roundoma« in oba sva ga spoštovala kakor po dogovoru.

Ko sva stopila v plesno dvorano, je godba pravkar igrala zadnje takte valčka. Cintija je plesala s Tankyjem Giffordom, podobna krasnemu kipu. Ko je godba utihnila in sta obstala baš meni nasproti, se je ozrla čez ramo in me opazila. Takoj se je odtrgala od kavalirja in naglo pristopila k meni.

»Ovedite me,« mi je rekla tiho kakor dih. »Kamor koli, samo hitro.«

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

Jaz za vsako osebo sem vedno vedel prav vse o njem, kakor svaki, kdor se je le količkaj gibal v londonski svet: ki in sportni družbi. Skratka, bil je malovredno ščene, in da ni bilo zaradi gospe Drassilisove, bi se bil nepritajeno zavzel, da ga vidim v njenem salonu.

Gospe Drassilisova naju je predstavila.

»Mislim, da se že pozna,« sem dejal.

Pogledal me je s svojimi steklenimi očmi.

»Ne spominjam se.«

Mene to ni presenetilo.

Tisti mah je vstopila Cintija. Ko sem jo kradoma oslutil z očesom, sem videl, da je izpreletel Tankyjevo obličje zlovoljen izraz, kakor ga navadno izjove pri pijancu neprijeten dogodek; očitno zato, ker je Cintija ob pogledu name pokazala odkrito veselje.

Še nikoli se mi ni bila zdela tolikanj ljubka. Dokaj visoke postave je in hojo ima zares veličastno. Njena preprosta črna obleka je bila videti ob materini nagizdanosti še bolj poudarjena; čudovito uje-